Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NILS WAHL
esitatud 17. märtsil 2016[1]

Kohtuasi C-493/14

Dilly's Wellnesshotel GmbH

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus, Austria))

Eelotsusetaotlus — Riigiabi — Määrus (EÜ) nr 800/2008 — Teatavat liiki abi, mida võib pidada ühisturuga kokkusobivaks — Keskkonnakaitseks antav abi — Abimeetmed keskkonnamaksu vähendamise vormis — Vabastamistingimuste kohustuslikkus

1. On kindlalt välja kujunenud, et kohustus teatada eelnevalt igast meetmest, millega määratakse uus abi või muudetakse seda ning mis liikmesriikidel aluslepingute kohaselt on, kujutab endast riigiabi valdkonnas loodud kontrollisüsteemi ühte põhielementi.[2] Sellest järeldub tingimata, et selle kohustuse igasugust leevendamist – sooviga hõlbustada väga kindlatel juhtudel koostööd siseriiklike ametiasutuste ja Euroopa Komisjoni vahel nii, et grupierandi tegemise raames võetakse halduslikku lihtsustamise meetmeid – tuleb tõlgendada kitsalt.

2. Seda nõuet käsitlebki käesolev eelotsusetaotlus – esimene, mille on esitanud Bundesfinanzgericht (Austria föderaalne maksukohus)[3], kes tõstatab mitu määruse (EÜ) nr 800/2008[4] tõlgendamise küsimust.

3. Täpsemalt annab käesolev kohtuasi Euroopa Kohtule võimaluse täpsustada vormilisi ja sisulisi tingimusi, mis peavad olema täidetud, et liikmesriigi suhtes võiks kohaldada erandit kohustusest teatada selle määruse kohaselt abimeetmetest. Üldisemalt annab see võimaluse rõhutada, et kõik üksikasjalikud kohustused, mis liikmesriikidel selles kontekstis on – olgu need siis vormilised või sisulised –, on kohustuslikud ning nende eiramine toob kaasa selle, et taotletavat erandit ei kohaldata.

I. **Õiguslik raamistik**

A. *Liidu õigus*

4. ELTL artikkel 109 (varem EÜ asutamislepingu artikkel 94) lubab Euroopa Liidu Nõukogul eelkõige võtta rakendusmeetmeid, et määrata kindlaks abi liigid, mille puhul ei kohaldata ELTL artikli 108 lõikes 3 (varem EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3) sätestatud teatamismenetlust.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Vt eelkõige kohtuotsus France Télécom *vs.* komisjon (C-81/10 P, EU:C:2011:811, punkt 58).

3 — See kohus on Unabhängiger Finanzsenati (sõltumatu maksukoda) õigusjärglane ning Euroopa Kohus on juba mitmel korral leidnud, et ta on pädev vastama Unabhängiger Finanzsenati esitatud küsimustele.

4 — Komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrus EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT L 214, lk 3).

5. Nõukogu 7. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes,[5] anti EÜ asutamislepingu artikli 94 alusel. Selle määruse artikli 3 „Läbipaistvus ja järelevalve" lõikes 1 on täpsustatud, et „[a]rtikli 1 kohaselt määrusi vastu võttes kehtestab komisjon liikmesriikidele üksikasjalikud eeskirjad, et tagada selliste määruste alusel teatamiskohustusest vabastatud abi läbipaistvus ja järelevalve".

6. Määruse nr 994/98 alusel anti määrus nr 800/2008[6], mida käesoleval juhul kohaldatakse.

7. Määruse nr 800/2008 I peatüki artikli 1 „Reguleerimisala" lõike 1 punkti d järgi kohaldatakse seda määrust eelkõige „keskkonnakaitseks antava abi" suhtes.

8. Selle peatüki artikli 3 „Teatamiskohustusest vabastamise tingimused" lõikes 1 on nähtud ette:

„Abikavad, mis vastavad kõigile käesoleva määruse I peatükis sätestatud tingimustele ning käesoleva määruse II peatüki asjaomastele sätetele, sobivad asutamislepingu artikli 87 lõike 3 tähenduses ühisturuga kokku ja vabastatakse asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohasest teatamiskohustustest, tingimusel et iga kõnealuse kava alusel antud üksikabi vastab kõigile käesolevas määruses sätestatud tingimustele ning et kavas on sõnaselgelt viidatud käesolevale määrusele, esitades selle pealkirja ja viite Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kohta."

9. Selle peatüki artiklis 9 „Läbipaistvus" on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse kohaselt teatamiskohustusest vabastatud abikava jõustumisel või erakorralise abi andmisel edastab asjaomane liikmesriik 20 tööpäeva jooksul komisjonile kõnealuse abimeetme kohta kokkuvõtliku teabe. Kokkuvõtlik teave esitatakse elektrooniliselt, kasutades selleks ette nähtud komisjoni IT rakendust ja III lisas esitatud vormi.

Komisjon teatab kokkuvõtte kättesaamisest viivitamatult.

Komisjon avaldab kokkuvõtted Euroopa Liidu Teatajas ja komisjoni veebisaidil.

2. Käesoleva määruse kohaselt teatamiskohustusest vabastatud abikava jõustumisel või erakorralise abi andmisel avaldab asjaomane liikmesriik Internetis kõnealuse abimeetme tervikteksti. Abikava puhul esitatakse kõnealuses tekstis liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimused, mis tagavad käesoleva määruse asjaomaste sätete täitmise. Asjaomane liikmesriik tagab, et abimeetme tervikteksti on abimeetme kehtivuse ajal Internetis kättesaadav. Asjaomase liikmesriigi lõike 1 kohaselt esitatud kokkuvõtlikus teabes peab olema täpsustatud Interneti-aadress, mis viib otse abimeetme tervikteksti juurde.

[…]"

10. Sama peatüki artikkel 10 „Järelevalve" oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Komisjon teostab korrapärast järelevalvet abimeetmete üle, millest talle on artikli 9 kohaselt teatatud.

5 — EÜT L 142, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 312. Määrust nr 994/98 muudeti nõukogu 22. juuli 2013. aasta määrusega (EL) nr 733/2013 (ELT L 204, lk 11) ja see tunnistati seejärel kehtetuks nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrusega (EL) 2015/1588, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (ELT L 248, lk 1).

6 — Määrust nr 800/2008 muudeti komisjoni 29. novembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1224/2013 (ELT L 320, lk 22). Määruse nr 800/2008 kehtivusaega pikendati seega kuni 30. juunini 2014. Seejärel tunnistati see määrus kehtetuks komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrusega (EL) nr 651/2014 [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, lk 1).

[…]

3. Asjaomane liikmesriik esitab kirjaliku taotluse korral komisjonile 20 tööpäeva jooksul või võimaliku taotluses kindlaksmääratud pikema tähtaja jooksul kogu teabe, mida komisjon peab käesoleva määruse kohaldamise järelevalve jaoks vajalikuks.

Kui asjaomane liikmesriik nõutud teavet komisjoni poolt ette nähtud tähtajaks või ühiselt kokkulepitud tähtajaks ei esita või kui esitatud teave on ebatäielik, saadab komisjon meeldetuletuse, milles määratakse teabe esitamiseks uus tähtaeg. Kui vaatamata meeldetuletusele asjaomane liikmesriik taotletud teavet ei esita, võib komisjon, pärast liikmesriigile oma seisukohtade avaldamiseks võimaluse andmist võtta vastu otsuse, mille kohaselt tuleb EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt komisjonile teatada tulevikus vastuvõetavatest käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvatest abimeetmetest või nende osadest."

11. Määruse nr 800/2008 II peatükki kuuluv artikkel 17 „Mõisted" paiknes selle määruse 4. jaos „Keskkonnakaitseks antav abi" ja selles oli sätestatud:

„Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. keskkonnakaitse – igasugune tegevus, mis on kavandatud looduskeskkonna või loodusvarade parandamiseks või kahjustuste ärahoidmiseks abisaaja enda tegevuse abil, kõnealuste kahjustuste ohu vähendamiseks või loodusvarade tõhusa kasutamise edendamiseks, sealhulgas energia säästmise meetmed ja taastuvate energiaallikate kasutamine;

[…]

10. keskkonnamaks – maks, mille spetsiifilisel maksustataval baasil on selgelt kahjulik mõju keskkonnale ja mille eesmärk on maksustada teatavaid kaupu või teenuseid selleks, et nende hinna sisse arvestataks keskkonnakulud, ja/või selleks, et tootjad ja tarbijad oleksid orienteeritud keskkonda säästvamale tegevusele;

[…]"

12. Selle 4. jao artiklis 25 „Keskkonnamaksu vähenduste vormis antav abi" oli nähtud ette:

„1. [Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta d]irektiivi 2003/96/EÜ[, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, (ELT L 283, lk 51; ELT eriväljaanne 09/01, lk 405)] tingimustele vastavad keskkonnaabi kavad keskkonnamaksu vähenduste vormis on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 tähenduses ühisturuga kokkusobivad ja vabastatakse asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohasest teatamiskohustusest, kui täidetud on käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimused.

2. Isikud, kelle keskkonnamaksu vähendatakse, maksavad vähemalt ühenduse maksu alammäära, mis on sätestatud direktiivis [2003/96].

3. Maksuvähendusi ei anta pikemaks perioodiks kui 10 aastat. Kõnealuse 10aastase perioodi möödumisel hindavad liikmesriigid uuesti asjaomaste abimeetmete asjakohasust."

B. *Austria õigus*

13. 30. detsembri 2010. aasta eelarveseaduse (Budgetbegleitgesetz)[7] kohaselt ei ole teenuseosutajast ettevõtjatel õigust energiaaktsiisi tagasi saada.

14. Energiaaktsiisi tagastamise seaduse (Energieabgabenvergütungsgesetz, edaspidi „EAVG") § 2 lõike 1 redaktsioonis, mida on muudetud BBG 2011 §-ga 72, on sätestatud:

„Energiaaktsiis tagastatakse ettevõtjale, kui on tõendatud, et tema põhitegevus on kaupade tootmine ja kui ta ei paku § 1 lõikes 3 nimetatud energiaressursse või sooja (aur või kuum vesi), mida toodetakse § 1 lõikes 3 nimetatud energiaressurssidest."

15. Selle § 2 ajaline kohaldamisala on kindlaks määratud EAVG § 4 lõikega 7, milles on nähtud ette:

„[EAVG] § 2 ja 3 kohaldatakse Euroopa Komisjoni heakskiidu korral tagastamistaotluste suhtes, mis puudutavad ajavahemikku pärast 31. detsembrit 2010."

16. Selle seaduse ettevalmistavatest materjalidest nähtub EAVG § 4 lõike 7 kohta järgmist:

„Muudetud sätete kohaldamine sõltub sellest, kas Euroopa Komisjon annab oma nõusoleku. See muudatus jõustub energiakasutuse puhul pärast 31. detsembrit 2010. Vastuvõetavaks ei tunnistata seega enam teenuseosutajast ettevõtjate taotlusi, mis puudutavad ajavahemikke pärast 31. detsembrit 2010. Kui komisjon kiidab EAVG muudatuse heaks kui lubatud riigiabi, tuleb alates 1. jaanuarist 2011 kohaldada seadusjärget piiramist tootmisettevõtjatele ning pärast seda kuupäeva ei ole teenuseosutajast ettevõtjatel seega enam õigust kasutatud energia eest tasutud energiaaktsiisi tagastamisele. Kui komisjon ei kiida muudatust heaks, jääb praegune õiguslik olukord muutumatuks ning nii tootmisettevõtjatel kui ka teenuseosutajast ettevõtjatel on jätkuvalt õigus energiaaktsiisi tagastamisele."

II. **Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus**

17. Äriühing Dilly's Wellnesshotel GmbH (edaspidi „Dilly's Wellnesshotel") esitas 29. detsembril 2011 taotluse, milles palus talle tagastada 2011. aasta eest tasutud energiaaktsiis.

18. See taotlus jäeti 21. veebruari 2012. aasta otsusega põhjendamatuse tõttu rahuldamata, viidates BBG 2011-s sätestatud uuele korrale, mille kohaselt tagastatakse energiaaktsiis alates 1. jaanuarist 2011 vaid tootmisettevõtjatele. Rahuldamata jäeti ka Unabhängiger Finanzsenatile (sõltumatu maksukoda), mille asemel on nüüd Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus), esitatud kaebus.

19. Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) otsustas 19. märtsi 2013. aasta otsuses, et selle kohtu 22. augusti 2012. aasta otsuse tulemusena tuleb 2011. aasta jaanuarikuu eest tasutud energiaaktsiis veel tagastada ka teenuseosutajast ettevõtjatele. Verwaltungsgerichtshofi (Austria kõrgeim halduskohus) arvates ei olnud komisjon selle kuu puhul veel andnud oma heakskiitu uutele õigusnormidele, mis käsitlesid määruse nr 800/2008 kohaselt esitatud teatist, mis puudutas ajavahemikku alates 1. veebruarist 2011.

20. Dilly's Wellnesshotel esitas Unabhängiger Finanzsenatile (sõltumatu maksukoda) täiendava kaebuse, milles see äriühing palus sisuliselt eelkõige täielikult rahuldada taotlus tagastada talle ajavahemiku 2011. aasta jaanuarist kuni detsembrini eest tasutud energiaaktsiis.

7 — *BGBl. I*, 111/2010, edaspidi „BBG 2011".

21. Dilly's Wellnesshotel lähtus põhimõttest, et kui EAVG § 2 lõike 1 kohaldamisega koosmõjus § 4 lõikega 7 rikutakse liidu õigust, ei ole BBG 2011-ga kehtestatud uued õigusnormid kohaldatavad ja teenuseosutajast ettevõtjad võivad endiselt taotleda, et neile tagastataks energiaaktsiis, mida nad tasusid kogu 2011. aasta eest ja kauemgi.

22. Eelotsusetaotlusest ilmneb, et EAVG esialgse redaktsiooni § 2 lõikes 1 oli nähtud ette energiaaktsiisi tagastamine ettevõtjatele, kes tegelevad peamiselt „kaupade tootmisega". Teenuste osutamise puhul oli aktsiisi tagastamine välistatud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et EAVG eesmärk oli selle ettevalmistavate materjalide kohaselt hoida ära see, et Austria tootmisettevõtjad, mis tarbivad palju energiat, on konkurentsi seisukohast ebasoodsamas olukorras võrreldes nende teiste riikide ettevõtjatega, kus üldiselt energiaaktsiisi ei olnud.

23. Siseriiklikke energiaaktsiisi tagastamist käsitlevaid õigusnorme muudeti seejärel mitu korda.

24. Käesolevas kohtuasjas on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlusi, kas BBG 2011-ga kehtestatud uued energiaaktsiisi tagastamist käsitlevad õigusnormid on määrusega nr 800/2008 kooskõlas. Sellel kohtul on nimelt tekkinud küsimus, kas Austria Vabariik võib seoses kõnesolevate siseriiklike õigusnormidega tugineda määruse nr 800/2008 artiklis 25 ette nähtud erimenetlusele olukorras, kus ei täidetud ilmselgelt mitut selle määruse I peatükis sätestatud tingimust.

25. Nendel asjaoludel otsustas Bundesfinanzgericht (Austria föderaalne maksukohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas liidu õigusega on vastuolus see, kui abikava puhul kasutatakse määruse nr 800/2008 artiklis 25 ette nähtud erimenetlust, et saada vabastust ELTL artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest, kuid ei täideta [selle] määruse I peatükis sätestatud mitmesuguseid kohustusi ning kava ei sisalda ka viidet [sellele] määrusele?

2. Kas liidu õigusega on vastuolus see, kui abikava puhul tuginetakse keskkonnaabi suhtes kohaldatavale erimenetlusele, mis on ette nähtud määruse nr 800/2008 artiklis 25, kuid II peatükis sätestatud kohustused, nimelt keskkonnakaitse meetmete ja/või energia säästmise meetmete edendamine kooskõlas [selle] määruse artikli 17 punktiga 1 ei ole täidetud?

3. Kas liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis ei näe ette ajalist piirangut ega sisalda ka viidet vabastamisteatises osutatud ajavahemikule, mistõttu see, et energiaaktsiisi tagastamist piiratakse 10 aastaga, nagu on ette nähtud määruse nr 800/2008 artikli 25 lõikes 3, ilmneb vaid vabastamisteatisest?"

26. Kirjalikud seisukohad esitasid Dilly's Wellnesshotel, Austria ja Eesti valitsus ning komisjon.

27. 21. jaanuaril 2016 toimus kohtuistung, millel osalesid Dilly's Wellnesshotel, Austria valitsus ja komisjon.

III. **Õiguslik analüüs**

A. *Sissejuhatavad märkused põhikohtuasjas käsitletava olukorra ja uue abi andmise projektidest teatamise kohustuse kohta*

1. Põhikohtuasjas käsitletav olukord

28. Käesoleva eelotsusetaotlusega on tõstatatud mitu küsimust, milles palutakse tõlgendada vormilisi tingimusi (esimene eelotsuse küsimus) ja sisulisi tingimusi (teine ja kolmas eelotsuse küsimus), millele riigi abimeede peab vastama, et selle suhtes saaks kohaldada määruse nr 800/2008 alusel teatamiskohustusest vabastamist.

29. Nagu ilmneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud teabest, sai vaidlus alguse Austria maksuameti keeldumisest rahuldada 2011. aasta eest tasutud energiaaktsiisi tagastamise taotlus, mille oli esitanud põhikohtuasja kaebaja Dilly's Wellnesshotel, kes on teenuseosutajast ettevõtja. Seda keeldumist põhjendati asjaoluga, et alates hetkest, mil BBG 2011-ga tehti EAVG-s muudatus, välistab viimane energiaaktsiisi tagastamise teenuseosutajast ettevõtjatele.

30. Põhikohtuasja kaebaja tugineb eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud kaebuses nende siseriiklike õigusnormide varasemale redaktsioonile, mida kohaldati ka teenuseosutajate suhtes. Ta väidab, et kuna määruse nr 800/2008 siduvaid sätteid ei järgitud, ei tulnud nende uute õigusnormide suhtes kohaldada ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustusest vabastamist ja neid ei võinud seetõttu rakendada.

31. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas käesoleva eelotsusetaotluse seega just oma kohustuse tõttu teha kõik järeldused liidu riigiabi käsitlevate õigusnormide võimalikust rikkumisest, millele õigussubjektid oma menetlusõiguste alusel tuginevad.[8] ELTL artikli 108 lõike 3 kolmanda lause kohaselt ei tohi „[a]sjassepuutuv liikmesriik […] rakendada kavatsetud meetmeid enne, kui nimetatud menetluse järgi on tehtud lõplik otsus". Määruse nr 659/1999[9] artiklis 3 „Kavatsetud meetmete rakendamiskeeld" on selles küsimuses täpsustatud, et „[s]eda abi [ei kehtestata], millest tuleb teatada, enne kui komisjon on teinud või kui loetakse, et ta on teinud sellist abi lubava otsuse".

32. Käsitletaval juhul märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et EAVG esialgsest redaktsioonist teatati kui riigiabist komisjonile 2002. aastal ning et komisjon leidis, et see on ühisturuga kokkusobiv. Seevastu EAVG redaktsioonist, mis on asjakohane põhikohtuasjas, ei teatatud kui riigiabist komisjonile nõutud tähtaja jooksul, sest Austria rahandusminister leidis, et sellest muudatusest ei ole vaja määruse nr 800/2008 artikli 25 kohaselt teatada.

33. Kohtutoimikust ilmneb ka, et 7. veebruaril 2011 teatati komisjonile EAGV uuest redaktsioonist, andes ka teada kava uuest kestusest, st et see kestab 1. veebruarist 2011 kuni 31. detsembrini 2013. Meetme kokkuvõte, milles näidati ära niisugune kestus, avaldati 30. septembri 2011. aasta Euroopa Liidu Teatajas. Selles teates toodud internetilink, mis väideti viivat meetme tervikteksti juurde, osutus vigaseks.

34. On ka selge, et põhikohtuasjas käsitletavatest õigusnormidest ei teatatud komisjonile vastavalt määruse nr 659/1999 artiklile 2 ning et ainus teatamiskohustusest vabastamine, mida võib kohaldada, on määruse nr 800/2008 artiklis 25 ette nähtud vabastus.

8 — Vt eelkõige kohtuotsused Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon (C-354/90, EU:C:1991:440, punktid 16 ja 17) ning SFEI jt (C-39/94, EU:C:1996:285).

9 — Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), viimati muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, lk 1; edaspidi „määrus nr 659/1999").

2. Uue abi projektidest teatamise kohustuse tähtsus ja vajadus tõlgendada kohustusi, mis liikmesriikidel grupierandi määruse kohaselt on, kitsalt

35. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused on kahtlemata teataval määral uudsed, sest määrust nr 800/2008 ei ole praegu veel tõlgendatud nendest aspektidest, mida käsitletaval juhul silmas peetakse. [10]

36. Enne, kui ma analüüsin üksteise järel küsimusi, mis on meile esitatud, näib mulle vajalik meenutada mõningaid reegleid ja üldpõhimõtteid, millest ma pean kogu oma analüüsi vältel lähtuma.

37. Esiteks kujutab kohustus teatada kõikidest uue abi projektidest ELTL artikli 108 lõike 3 kohaselt, mida on täpsustatud määruse nr 659/1999 artikli 2 lõikes 1, endast reeglit. Tuleb nimelt rõhutada, et eelneva teatamise kohustus on kogu aluslepinguga loodud kontrollisüsteemi alustala, sest see võimaldab komisjonil tutvuda ennetamise eesmärgil tõhusalt ja süstemaatiliselt kõikide uue abi projektide või juba olemasoleva abi muutmise projektidega. Nagu märkis kohtujurist Jacobs, „on kavandatavast abist teatamise kohustusel ühisturu toimimise seisukohast nii ilmselge tähtsus, et kui nõukogu ei ole andnud ühtegi määrust selles valdkonnas, tuleb seda kohustust mõistagi rangelt järgida nii sisuliselt kui ka vormiliselt ning eriti oluline on see, et teatest ilmneks selgelt, et selle eesmärk on võimaldada komisjonil esitada oma seisukohad artikli 93 lõike 3 alusel ning algatada vajaduse korral artikli 93 lõikes 2 ette nähtud menetlus enne, kui kavandatavat abi hakatakse ellu viima“. [11]

38. Euroopa Kohus otsustas juba ammu, et kohustust teatada komisjonile projektidest, mille eesmärk on anda abi või seda muuta, ei kohaldata ainult esialgse projekti suhtes, vaid see laieneb ka muudatustele, mis selles projektis hiljem tehakse, kusjuures tuleb täpsustada, et niisuguse teabe võib komisjonile edastada konsulteerimiste raames, mis esialgse teate tulemusena algatatakse. [12]

39. Vastavalt komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse nr 794/2004, millega rakendatakse määrust nr 659/1999 [13], artikli 4 lõike 1 esimesele lausele mõeldakse mõiste „uus abi“ all „mis tahes muutust, välja arvatud puhtalt formaalsed või halduslikud muudatused, mis ei mõjuta toetusmeetme ühisturule vastavuse hindamist“. Lisaks kujutab niisugune heakskiidetud abikava kohaldamise kriteeriumide karmistamine nagu põhikohtuasjas käsitletav, millega piiratakse nende ettevõtjate ringi, keda varem edastatud kava puudutab, määruse nr 794/2004 artikli 4 lõike 2 punkti c kohaselt endast muudatusi, millest teatamine on põhimõtteliselt kohustuslik.

40. Kohustust teatada varem edastatud abikava igast muudatusest kohaldatakse olenemata sellest, kas uus kava sisaldab iseenesest valikulisi eeliseid, mis on ühisturuga vastuolus, või mitte. Abi saab uueks või muudatuseks kvalifitseerida nimelt ainult abi andmist, selle andmise korda ja selle piire käsitletavatest sätetest lähtudes. [14]

41. Rangust, mida liikmesriigid peavad selles küsimuses ilmutama, tuleb minu arvates üles näidata ka siis, kui tehakse kindlaks, missugustel tingimustel võivad nad selle erandimääruse alusel pidada end teatamiskohustusest vabastatuks.

10 — Ehkki sellele määrusele on mõnes Euroopa Kohtu menetluses olnud kohtuasjas viidatud (kohtuotsus Wam Industriale *vs*. komisjon, C-560/12 P, EU:C:2013:726, ja kohtujuristi ettepanek, Sharpston, kohtuasi komisjon *vs*. Hispaania, C-184/11, EU:C:2014:33), on meil Euroopa Kohtu juhistest käsitletaval juhul vähe kasu.

11 — Vt tema ettepanek, kohtuasi Prantsusmaa *vs*. komisjon (C-301/87, EU:C:1989:357, punkt 19).

12 — Vt kohtuotsus Heineken Brouwerijen (91/83 ja 127/83, EU:C:1984:307, punkt 18).

13 — EÜT L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 3.

14 — Vt eelkõige kohtuotsus Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311, punkt 28).

42. Olen seega arvamusel, et kui ELTL artikli 108 lõike 4 alusel antakse grupierandi määrus, tohib teatamiskohustusest vabastada ainult meetmeid, mis vastavad igas mõttes selles erandimääruses ette nähtud tingimustele. Kui kõik erandi tegemise tingimused ei ole täidetud, tuleb juhinduda reeglist, milleks on teatamiskohustus.

43. Teiseks märgin jätkuks meenutatule, et kuna üldpõhimõte on see, et riigiabi on ühisturuga kokkusobimatu, tuleb selles valdkonnas ette nähtud erandeid tõlgendada kitsendavalt. See põhimõte eeldab, et kohustus tõendada, et nii vormilised kui ka sisulised tingimused, millest abi kokkusobivus ühisturuga sõltub, on täidetud, lasub asjaomasel liikmesriigil. Viimane peab eelkõige esitama kogu asjakohase teabe, mis võib tõendada, et taotletava erandi tegemise tingimused on täidetud.[15]

44. Kolmandaks tuleb märkida, et juhul, kui erand teatamiskohustusest on – nagu käsitletaval juhul – määruse nr 994/98 alusel antud üldise erandimääruse kohaselt mõeldav, peavad liikmesriigid nende läbipaistvuse ja tõhususe nõuete täitmiseks, millest määruse nr 994/98 andmisel juhinduti (vt eelkõige selle artikkel 3 ning põhjendused 4, 6, 7 ja 10), ning nõuete tõttu, mille kohaselt tuleb säilitada õiguskindlus kolmandate isikute suhtes, järgima erandimääruses sätestatud üksikasjalikke reegleid.

45. Et teatamiskohustus on riigiabiprojektide kontrollimise süsteemis keskse tähtsusega, tuleb sellest kohustusest vabastamiseks nõuetekohaselt järgida *kõiki* erandimääruses sätestatud üksikasjalikke reegleid. Erinevalt sellest, mis võib olla õige olukorras, kus tegemist on teabega, mille liikmesriigid on esitanud selle tõendamiseks, et abiprojekt on ühisturuga kokkusobiv, ei ole erandimääruses ette nähtud üksikasjalikke tingimusi, mis võimaldavad vältida ELTL artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustuse kohaldamist, vaja seada hierarhiasse.

46. Niisuguses olukorras ei ole tarvis eristada erinevaid vabastamistingimusi – mis on „sisulised" – teistest tingimustest, mis on nähtud ette määruses nr 800/2008, ning seega õiguslikke tagajärgi, mis kaasnevad ühe eritingimuse täitmata jätmisega, võrreldes teise eritingimusega. Ainus vahetegemine, mis võib olla seoses selle määrusega põhjendatud, on selle määruse I peatükis „Üldsätted" (artiklid 1-12) nimetatud nn „üldiste vabastamistingimuste" eristamine selle II peatükis „Erinevate abiliikide suhtes kohaldatavad erisätted" (artiklid 13-42) nimetatud eritingimustest.

47. Kuigi vaieldamatult võis liidu õiguse teistes valdkondades teha vahet menetlusnormide olulise ja muu rikkumise vahel, ei saa niisugust vahet minu arvates teha juhul, kui kõik liikmesriikidele kehtestatud kohustused on – nagu see on uue abi projektidest teatamise menetluse ja kui võimalik, sellest menetlusest vabastamise raames – tõesti kohustuslikud.

48. Näiteks kohtuotsuses Heintz van Landewijck[16] otsustas Euroopa Kohus - kes pidi võtma seisukoha liikmesriikidele nõukogu 17. mai 1977. aasta direktiivi 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maks[17] (edaspidi „kuues direktiiv") artikli 27 lõikest 5 tuleneva teatamiskohustuse ulatuse kohta - et see, kui eiratakse tähtaega, mille jooksul tuleb anda teada meetmetest, mille eesmärk on lihtsustada maksude sissenõudmist, ei kujuta endast menetlusnormide olulist rikkumist, mille tõttu seda erandlikku meedet, millest teatati liiga hilja, ei saa kohaldada.

49. Isegi eeldusel, et paralleel vabastamistingimuste järgimise probleemidega on lubatud – mis mulle tundub äärmiselt kaheldav, arvestades et kõnesolevas määruses sätestatud vabastamistingimused on, nagu eespool meenutatud, tõesti kohustuslikud –, märgin siiski, et Euroopa Kohus on meenutanud reeglit, et kuuendast direktiivist kõrvalekalduv erandlik meede, mis võeti selle artikli 27 lõikega 2 liikmesriikidele kehtestatud teatamiskohustust eirates, ei saa olla siduv maksukohustuslase suhtes, kuid

15 — Vt eelkõige kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon (C-372/97, EU:C:2004:234, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).

16 — C-494/04, EU:C:2006:407, punkt 51.

17 — EÜT L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 23.

märkinud samas, et seda järeldust põhjendab asjaolu, et „samas ei ole käesoleval juhul tegemist uue, nõukogule heakskiitmiseks esitatud erandit sätestava meetmega, vaid 1. jaanuaril 1977 kehtinud erimeetmega, mille säilitamiseks on liikmesriik vastavalt kuuenda direktiivi artikli 27 lõikele 5 soovi avaldanud, vaatamata direktiivi kohaldamisele“. [18]

50. Mõistagi läheb niisugune olukord vastuollu olukorraga, milles on – nagu käsitletaval juhul – tegemist uue abiga, mis tuleneb küll niisuguse siseriikliku õigusakti muutmisest, millest on varem teada antud.

51. Igal juhul tuleb riigiabi valdkonnas asuda seisukohale, et kui on olemas niisugused selgelt sõnastatud õigusnormid nagu õigusnormid, mis käsitlevad teatamiskohustust ja samas ka niisugusest kohustusest vabastamise võimalusi, ei ole nendes õigusnormides sätestatud tingimused lihtsalt formaalsused. [19]

52. Nõnda peab see olema eelkõige siis, kui tegemist on niisuguste grupierandi üldmääruses ette nähtud kohustuslike tingimustega, nagu on nimetatud määruse nr 800/2008 I peatükis. Minu meelest ei saa kavandatava abimeetme vormilisest teatamise kohustusest vabastamine kõne alla tulla juhul, kui ühte või mitut nendest tingimustest on eiratud. Meetmete suhtes, mis ei vasta kõikidele nõutavatele tingimustele, kohaldatakse endiselt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustust, nagu ilmneb selle määruse põhjendusest 7.

B. *Esimene küsimus: määrusest nr 800/2008 tulenevad vorminõuded*

53. Oma esimese küsimusega, mis käsitleb vorminõudeid, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, missugust mõju avaldab esiteks see, kui asjaomases abimeetmes ei ole viidatud määrusele nr 800/2008, teiseks see, kui kokkuvõtlik teave selle meetme kohta esitatakse komisjonile hilinemisega, ning kolmandaks see, kui internetilink, mis väidetakse viivat selle meetme tervikteksti juurde, on vigane.

1. Nõue, et määrusele nr 800/2008 oleks sõnaselgelt viidatud

54. Mulle näib, et seda, et kindlasti peab olema olemas niisugune viide - mis kujutab endast ühte nendest rangetest tingimustest, millest määruse nr 800/2008 artikli 25 lõikes 1 ette nähtud kohustusest vabastamine sõltub, - võib selgelt järeldada määruse nr 800/2008 asjakohastest sätetest.

55. Selles küsimuses on viidatud määruse artikli 3 „Teatamiskohustusest vabastamise tingimused“ lõikes 1 ette nähtud, et abikavad, mis vastavad „kõigile“ I peatükis sätestatud „tingimustele“ ning II peatüki asjaomastele sätetele, sobivad ühisturuga kokku ja vabastatakse teatamiskohustustest, tingimusel et iga kõnealuse kava alusel antud üksikabi vastab „kõigile“ selles määruses sätestatud „tingimustele“ ning et kavas „on sõnaselgelt viidatud […] määrusele [nr 800/2008], esitades selle pealkirja ja viite Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kohta“.

56. Lisaks anti määrus nr 800/2008 määruse nr 994/98 alusel, mille artikli 3 „Läbipaistvus ja järelevalve“ lõikes 1 on sätestatud, et „[a]rtikli 1 kohaselt määrusi vastu võttes kehtestab komisjon liikmesriikidele üksikasjalikud eeskirjad, et tagada selliste määruste alusel teatamiskohustusest vabastatud abi läbipaistvus ja järelevalve“.

18 — Kohtuotsus Heintz van Landewijck (C-494/04, EU:C:2006:407, punkt 49).

19 — Vt analoogia alusel kohtumäärus Banco Privado Português ja Massa Insolvente do Banco Privado Português *vs*. komisjon (C-93/15 P, EU:C:2015:703, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

57. Seda õigusnormi tuleb tõlgendada, lähtudes määruse nr 800/2008 põhjendusest 5, mille kohaselt tuleks „[selle] määrusega […] teatamiskohustusest vabastada igasugune abi, mis vastab *kõigile* [selle] määruse asjaomastele *tingimustele*, ja abikavad […]. Läbipaistvuse tagamiseks ja järelevalve tõhustamiseks tuleks käesoleva määruse alusel üksikabi andmisel *sõnaselgelt viidata* II peatüki asjakohasele sättele ja liikmesriigi õigusaktile, mille alusel üksikabi antakse“ (kohtujuristi kursiiv).

58. Selle nõude tõlgendamisel tuleb lähtuda ka eespool meenutatud läbipaistvusnõudest, mis on eelkõige sätestatud määruse nr 994/98 artikli 3 lõikes 1. Nagu väidab komisjon, võimaldab viide sellele määrusele teatavas abimeetmes abi saajatel ja ka nende konkurentidel mõista, miks võib selle meetme ellu viia, ehkki sellest ei teatatud komisjonile ja viimane ei andnud selleks ka luba. Teiste sõnadega ei võimalda see viide ainult komisjonil oma kontrolli teostada, vaid ka kolmandatel isikutel kavandatavatest abimeetmetest teada saada, et nad võiksid vajaduse korral kasutada oma menetlusõigusi.

59. Ma ei arva, et niisugune tõlgendus – mis on määruse nr 800/2008 sõnastusega täielikus kooskõlas – osutuks kokkuvõttes liiga formalistlikuks.

60. Esiteks ei ole liikmesriikidel eriti raske lisada abimeetmesse sõnaselget viidet määrusele nr 800/2008. See on täpselt nii lihtne, kui raske võib komisjonil ja kolmandatel isikutel olla niisugust kava tuvastada juhul, kui selline viide puudub.

61. Teiseks näib mulle, et kokkuvõtliku teabe edastamine abimeetme kohta ja selle avaldamine Euroopa Liidu Teatajas - nagu on nähtud ette määruse nr 800/2008 artikli 9 lõikes 1 - korvab ainult osaliselt sõnaselge viite puudumise sellele määrusele. Mulle tundub, et nende sätete eesmärgid on teistsugust laadi ja ühes sättes ette nähtud tingimuste täitmine ei saa kompenseerida teise täitmata jätmist.

62. Kui Euroopa Kohus peaks – nagu ma soovitan – tuvastama, et sõnaselge viide määrusele nr 800/2008 peab kindlasti abimeetmes olemas olema, ei ole enam vaja analüüsida esimese eelotsuse küsimuse muid aspekte ega ka teist ja kolmandat küsimust, mis on meile esitatud.

63. Vastupidiseks juhuks analüüsin nüüd ka teisi aspekte.

2. Nõue edastada vastavalt määruse nr 800/2008 artikli 9 lõikele 1 kokkuvõtlik teave abimeetme kohta

64. Abimeetme kokkuvõtte edastamine komisjonile, nagu on nõutud määruse nr 800/2008 artikli 9 lõikes 1, ja seda 20 tööpäeva jooksul pärast abikava jõustumist on minu arvates väga tähtis selleks, et komisjon saaks tõhusalt ja kiiresti kontrollida, kas asjaomane liikmesriik on järginud vabastamistingimusi.

65. Tegemist on vaieldamatult tingimusega, mis peab olema täidetud, et saaks kohaldada ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustusest vabastamist.

66. Et tegemist on määruse nr 800/2008 I peatükis sätestatud tingimusega, toob selle eiramine kaasa selle, et taotletavat vabastust ei kohaldata. Kui see rikkumine parandatakse hilinemisega – nagu see näib olevat toimunud põhikohtuasjas –, saab taotletavat vabastust minu meelest kohaldada ainult tulevikus, st pärast rikkumise parandamist, seega 2011. aasta veebruarist kuni sama aasta detsembrini [20], mitte enne seda.

20 — Ehkki 7. veebruaril 2011 edastati lühike teave – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis –, võib siiski asuda põhjendatult seisukohale, et vabastus hõlmab kogu 2011. aasta veebruarikuud, sest asjaomasel liikmesriigil on määruse nr 800/2008 artikli 9 lõike 1 kohaselt alates abikava jõustumisest aega 20 tööpäeva, et edastada komisjonile kokkuvõtlik teave abimeetme kohta. Märgin, et energiaaktsiisi tagastamine ainult ühe kuu eest tundub Austria õiguse kohaselt mõeldav, nagu ilmneb Verwaltungsgerichtshofi (Austria kõrgeim halduskohus) 19. märtsi 2013. aasta otsusest (vt käesoleva ettepaneku punkt 19).

3. Nõue näidata ära internetiaadress, mis viib otse abimeetme tervikteksti juurde

67. Vastavalt määruse nr 800/2008 artikli 9 lõike 2 esimesele lausele on liikmesriik kohustatud avaldama internetis asjaomase abimeetme tervikteksti. Määruse nr 800/2008 artikli 9 lõike 2 kolmanda lause kohaselt peab asjaomane liikmesriik ka tagama, et abimeetme tervikteksti on abimeetme kehtivuse ajal kättesaadav. Käsitletaval juhul märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Austria Vabariik ei olnud neid kohustusi igas punktis täitnud.

68. Mis puudutab määruse nr 800/2008 artikli 9 lõike 2 neljandat lauset, milles on nõutud, et liikmesriigi edastatud kokkuvõttes peab olema täpsustatud internetiaadress, „mis viib otse abimeetme tervikteksti juurde", siis on eelotsusetaotluse esitanud kohus märkinud, et komisjonile edastatud internetiaadress, mis on toodud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud kokkuvõttes, ei avane.

69. Nagu eespool meenutatud, kohustab määruse nr 800/2008 artikli 3 lõige 1 liikmesriike järgima kõiki selle I peatükis sätestatud tingimusi. See on nii seda enam, et tegemist on õigusnormidega, mis väljendavad seadusandja soovi tagada abimeetmete läbivaatamise protsessis läbipaistvus ja õiguskindlus.

70. Määruse nr 800/2008 artiklist 9 tulenevaid kohustusi tuleb minu arvates järgida sama rangelt nagu kohustust viidata sõnaselgelt sellele määrusele. Teistsugune seisukoht tekitaks minu meelest hierarhia liikmesriikidele selle erandimäärusega kehtestatud erinevate tingimuste vahel, eelkõige vormiliste tingimuste vahel.

71. Mulle näib siiski, et läbipaistvuskohustused on täidetud, kui hoolimata sellest, et määruse nr 800/2008 artiklis 9 sätestatud kokkuvõtlikus teabes esitatud internetilink ei tööta – häire, mis võis olla tingitud tehnilisest probleemist –, on täiesti selge, et võttes arvesse komisjonile selle õigusnormi kohaselt edastatud kokkuvõttes esitatud teavet, võisid nii komisjoni talitused kui ka võimalikud kolmandad asjast huvitatud isikud vaidlusaluste siseriiklike õigusaktide tervikteksti hõlpsasti tutvuda.

72. Eelneva jätkuks tuleb siiski rõhutada, et ühe määruses nr 800/2008 nõutava tingimuse järgimata jätmist ei korva sugugi nendest mõne teise tingimuse järgimine.

C. Teine küsimus: määruse nr 800/2008 artikli 25 lõikes 1 sätestatud sisuline nõue, mille kohaselt peab tegemist olema „keskkonnaabi" kavaga

73. Teises eelotsuse küsimuses palutakse Euroopa Kohtul täpsustada sisulisi tingimusi, mida tuleb järgida, et kohaldataks selle määruse artiklis 25 ette nähtud vabastamist teatamiskohustusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub selgitada, kas määruse nr 800/2008 artiklis 25 ette nähtud vabastuse kohaldamine eeldab lisaks selles artiklis nimetatud tingimuste täitmisele, et tõendatakse, et riiklik keskkonnamaksu vähendamise kava aitab tõesti keskkonnakaitsele kaasa.

74. Käsitletaval juhul põrkub kaks seisukohta.

75. Austria ja Eesti valitsuse ning komisjoni arvates piisab vabastuse kohaldamiseks, kui abimeede vastab selles artiklis sõnaselgelt loetletud tingimustele, st direktiivis 2003/96 sätestatud tingimustele: tingimusele, et isikud, kelle maksu vähendatakse, tasuvad vähemalt selles direktiivis ette nähtud ühenduse maksu alammäära, ja tingimusele, et niisuguseid vähendamisi ei tehta pikemaks perioodiks kui 10 aastat.

76. Dilly's Wellnesshotel väidab seevastu, et abi keskkonnamaksu vähendamise vormis peab ka kujutama endast abi „keskkonnakaitseks" määruse nr 800/2008 artikli 17 punkti 1 tähenduses, milles on sätestatud vastav määratlus.

77. Kui lähtuda eelkõige mõnest juhisest määruse nr 800/2008 andmisele eelnevas kohtupraktikas [21], võib kergesti mõista eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlusi, kas vaidlusaluse maksu vähendamise meetmete eesmärk on tõesti parandada keskkonnakaitset. Esmapilgul on raske aru saada, kuidas vähendavad need meetmed keskkonna kahjustamist, hoiavad neid kahjustusi ära või siis soodustavad loodusvarade tõhusat kasutamist.

78. Määruse nr 800/2008 artikli 25 grammatilise, süstemaatilise ja teleoloogilise tõlgenduse tulemusena kaldun siiski tunduvalt seisukoha poole, mida on avaldanud enamik menetlusosalisi.

79. Grammatilisest vaatevinklist ilmneb, et määruse nr 800/2008 artiklis 25 on ette nähtud ainult kolm tingimust, mis peavad olema täidetud, et abimeetme suhtes võiks kohaldada vabastust: direktiivis nr 2003/96 sätestatud nõuete järgimine, ühenduse maksu alammäära järgimine ja tingimus, mille kohaselt ei tehta maksuvähendusi pikemaks perioodiks kui 10 aastat.

80. Selles õigusnormis on piirdutud lihtsalt viitamisega „keskkonnaabi" kavadele ega ole üldse viidatud selle määruse artikli 17 lõikes 1 toodud abi määratlustele. Selle määruse artikkel 25 on sõnaselgelt seotud direktiivis 2003/96 sätestatud tingimuste järgimisega. Määruse nr 800/2008 põhjenduses 31 on selles küsimuses märgitud, et „[t]uleks eeldada, et […] direktiivi 2003/96/EÜ[…] tingimustele vastav[al] ja käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluval keskkonnamaksu vähendusel on ergutav mõju, kuna maksumäära vähendamine aitab vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse paranemisele, kuna see võimaldab vastu võtta või pikendada asjaomast maksukava ja ergutab sellega keskkonnamaksu maksma kohustatud ettevõtteid vähendama saastemäära".

81. Teleoloogilisest ja süstemaatilisest vaatevinklist ilmneb, et määruse nr 800/2008 artiklis 25 „Keskkonnamaksu vähenduste vormis antav abi" on silmas peetud keskkonnamakse, mida ühtlustatakse direktiiviga 2003/96, [22] ja see eristub niisiis selle määruse artiklitest 17-20, milles on nähtud ette keskkonnakaitsega seotud täiendavad tingimused.

82. Nagu ilmneb selle direktiivi põhjendustest (vt eelkõige põhjendused 6, 7 ja 12), on selles arvesse võetud keskkonnakaitse-eesmärke. Et see direktiiv, milles on endas arvesse võetud keskkonnakaitse-eesmärke, on energiaaktsiisi ühtlustamise aluseks, kuuluvad need aktsiisid mõiste „keskkonnamaks" alla.

83. Teiste sõnadega on abikavade puhul, mis leitakse olevat artikliga 25 kooskõlas – st abikavade puhul, millega on järgitud: 1) direktiivi 2003/96 nõudeid; 2) maksu alammäära ja 3) 10 aasta piiri –, kaudselt arvesse võetud keskkonnakaitse-eesmärke ja need tuleb kvalifitseerida keskkonnamaksudeks.

84. Mis puudutab konkreetsemalt keskkonnamaksu vähendamist – nagu käsitletaval juhul –, siis määruse nr 800/2008 põhjenduses 31 on märgitud, et sellel vähendamisel on „ergutav mõju, kuna maksumäära vähendamine aitab vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse paranemisele, kuna see võimaldab vastu võtta või pikendada asjaomast maksukava ja ergutab sellega keskkonnamaksu maksma kohustatud ettevõtteid vähendama saastemäära".

85. Sellega on muide seletatav viide määruse nr 800/2008 artiklis 25 direktiivis 2003/96 sätestatud ühenduse alammäärade järgimisele.

86. Määruse nr 800/2008 ülesehitusest ilmneb seega, et energiaaktsiisi vähendamise süsteem, mille puhul järgitakse direktiivis 2003/96 kindlaks määratud maksu alammäära, kuulub määruse nr 800/2008 artiklis 25 osundatud meetmete hulka.

21 — Vt kohtuotsus Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598), milles selgitati välja, et kaupu tootvate ettevõtjate sektori suhtes kohaldati soodustingimusi pigem soovist kaitsta selle sektori konkurentsivõimet kui ökoloogilistel kaalutlustel.

22 — Vt selle kohta kohtuotsus Austria *vs.* komisjon (T-251/11, EU:T:2014:1060, punkt 202).

D. *Kolmas küsimus: nõue, et vaidlusalust meedet ei tohi kohaldada pikemat aega kui 10 aastat (määruse nr 800/2008 artikli 25 lõige 3) ja selle kestuse meetmes ära näitamata jätmise tagajärjed*

87. Võimaliku kolmandale küsimusele vastamise raames tuleb analüüsida, kas määruse nr 800/2008 artikli 25 lõike 3 kohaselt peab abimeede ise sisaldama sõnaselget märget, missugune on selle kestus.

88. Minu arvates tuleb sellele küsimusele vastata eitavalt.

89. Vastavalt sellele õigusnormile ei anta maksuvähendusi „pikemaks perioodiks kui 10 aastat". Selle määruse põhjenduses 47 on märgitud, et selle 10-aastase perioodi möödumisel peaksid liikmesriigid asjaomaste maksuvähenduste asjakohasust uuesti hindama ja et see ei tohiks piirata liikmesriikide võimalust võtta kõnealused või sarnased määruse nr 800/2008 kohased meetmed uuesti vastu pärast uuesti hindamist.

90. Käsitletaval juhul märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vaidlusalune muudatus, nimelt EAVG § 4 lõige 7 ei piira õigust keskkonnamaksu tagastamisele ajaliselt ega sisalda ka viidet vabastamisteatises nimetatud perioodile.

91. Mõistagi on määruses nr 800/2008 ette nähtud meetmete kohaldamise ajalisel piiramisel, tõlgendatuna selle põhjendusest 47 ning keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevatest ühenduse suunistest [23] ajavahemikuks 2008-2014 lähtudes, suur tähtsus ja see on kohustuslik nõue.

92. On kindlalt välja kujunenud, et kuna niisugune ühisturuga kokkusobivaks tunnistamine, nagu tuleneb kaudselt grupierandist, on erand üldpõhimõttest, et riigiabi on keelatud, peab selle kehtivus olema ajaliselt piiratud. [24] See nõue võimaldab ka muuta abimeetmete kohaldamise ajas nii potentsiaalsete abikavast abi saajate kui ka nende konkurentide jaoks läbipaistvaks ja seda kooskõlas ühega nendest eesmärkidest, mis komisjonil olid, kui ta töötas välja üksikasjalikud reeglid, mida liikmesriigid grupierandi määruste kohaselt järgima peavad.

93. Niisugune nõue ei kohusta asjaomast liikmesriiki siiski näitama ajalist piirangut ära niisuguses siseriiklikus keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastamise õigusaktis endas nagu põhikohtuasjas käsitletav, sest ainuüksi viide määrusele nr 800/2008 – mis on kohustuslik, nagu ma eespool märkisin – reguleeribki kõnesolevat abi ajaliselt. Selles küsimuses tuleb rõhutada, et määruse nr 994/98 artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et mõne grupierandi määruse, näiteks määruse nr 800/2008 kohaselt teatamiskohustusest vabastatud abi on seda „nimetatud määruse kehtivusajaks ning lõigetes 2 ja 3 ette nähtud üleminekuajaks".

94. Mulle näib, et see järeldus on pealegi täielikult kooskõlas lähenemisega, mille Euroopa Kohus valis kohtuotsuses Nuova Agricast ja Cofra *vs.* komisjon [25]. Kui Euroopa Kohus pidi võtma seisukoha, kas abikava puhul, milleks komisjon andis eelnevalt otsusega loa, on järgitud õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtteid, leidis ta, et teate tõttu, mille komisjon avaldas Euroopa Liidu Teatajas ja milles oli märgitud asjaomase abikava kohaldamise lõpukuupäev, võis „hoolikas ja teavitatud ettevõtja" abikavale antud heakskiidu lõpptähtaja ise tuletada, „isegi kui abikava rakendamise korda reguleerivad siseriiklikud õigusnormid ja [teatavad sellega seotud] aktid ei näinud [selleks] sõnaselgelt ette tähtaega".

95. Olen seega arvamusel, et asjaolu, et määruse nr 800/2008 artikli 25 lõikes 3 nimetatud maksimaalset 10-aastast kestust ei ole näidatud vaidlusaluse siseriikliku kava tekstis endas, ei saa iseenesest välistada selles määruses ette nähtud grupierandi kohaldamist selle kava suhtes.

23 — ELT 2008, C 82, lk 1.

24 — Vt analoogia alusel kohtuotsus Nuova Agricast ja Cofra *vs.* komisjon (C-67/09 P, EU:C:2010:607, punkt 80).

25 — C-67/09 P, EU:C:2010:607, punktid 71-77 ja seal viidatud kohtupraktika.

96. Peale selle, et niisugust nõuet ei ilmne määruse nr 800/2008 artikli 25 lõike 3 sõnastusest, tundub mulle, et sellel ei oleks ka mõtet maksumeetmete puhul, mida perioodiliselt muudetakse ja mida minu teada ei viidagi ellu nii pika ajavahemiku vältel. Sellest annab tunnistust põhikohtuasjas käsitletav kava, mida on mitu korda muudetud ja mis oli komisjonile 7. veebruaril 2011 edastatud kokkuvõtte kohaselt mõeldud ajavahemikuks 2011. aasta 1. veebruarist kuni 31. detsembrini.

IV. **Ettepanek**

97. Kõikide eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bundesfinanzgerichti (föderaalne maksukohus) esitatud küsimustele järgmiselt:

Abikava, mis komisjoni 6. augusti 2008. aasta määruse (EÜ) nr 800/2008 (EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus)) artikli 3 lõiget 1 rikkudes ei sisalda viidet sellele määrusele nii, et näidatud oleks selle pealkiri ja viide Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kohta, ei vasta tingimustele, mis peavad olema täidetud, et selle suhtes saaks kohaldada ELTL artikli 108 lõikes 3 (varem EÜ asutamislepingu artikli 88 lõige 3) ette nähtud teatamiskohustusest vabastamist.

Abikava energiaaktsiisi vähendamise vormis nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik) tähenduses, mille raames tasub abi saaja vähemalt selles direktiivis kindlaks määratud ühenduse maksu alammäära ja mille kestus on piiratud 10 aastaga, kuulub määruse nr 800/2008 artikli 25 kohaldamisalasse.

Abikava, mille puhul ei järgita määruse nr 800/2008 artikli 25 lõikes 3 nõutud maksimaalset 10-aastast perioodi, ei vasta tingimustele, mis peavad olema täidetud, et selle suhtes kohaldataks selles määruses ette nähtud vabastust. Niisugune nõue ei eelda tingimata, et see maksimaalne periood peab olema näidatud asjaomase kava tekstis endas.